

Agnieszka Ostrowska-Metelska

Przegląd czasopism prawniczych

Palestra 40/5-6(461-462), 200-205

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD CZASOPISM PRAWNICZYCH

Państwo i Prawo nr 2, 1996 r.

Na temat kształtu Trybunału Konstytucyjnego w projekcie nowej konstytucji RP wypowiada się Leszek Garlicki. Postanowienia Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego nie budzą zastrzeżeń autora – „cieszyć się będzie należało z ich przyjęcia” – pisze.

Wojciech Chróścielewski omawia możliwości wznowienia postępowania administracyjnego i stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej w świetle nowej ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym. Te dwie instytucje umożliwiają wycofywanie z obiegu prawnego wadliwych decyzji administracyjnych, na przykład decyzje wydane w postępowaniu dotkniętym ciężkimi wadami lub same takie wady zawierające. Nowa ustawa znacznie poszerzyła możliwości stosowania tych instytucji.

Interesujący tekst Jean Derruppe na temat aspektów prawnych zadłużenia. Autor dokonuje analizy postaw dłużników i wierzycieli w stosunkach międzynarodowych. Pisze, że państwa stosują często metodę powtórnego rozkładania świadczenia na raty. Ale, jako że suwerenność państwowa stoi na przeszkodzie narzucaniu rozwiązań, ponowne określenie sposobu świadczenia następuje w drodze negocjacji. Skuteczność porozumienia wymaga wspólnego działania możliwie największej liczby wierzycieli. Do takich rozwiązań zmierza Klub Paryski, grupujący wierzycieli publicznych i Klub Londyński, w którym są zrzeszone banki prywatne. W perspektywie myśli się o wykreowaniu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości do roli konsultanta w relacjach: państwa dłużnicy i państwa wierzyciele.

Ponadto: Bartłomiej Jankowski o nadużyciach formy prawnej spółki w prawie amerykańskim, recenzje i najnowsze orzecznictwo.

Przegląd Prawa Handlowego nr 3, 1996 r.

„Jednolite prawo międzynarodowej sprzedaży towarów” – to tekst Jerzego Rajskego. Autor przedstawia czytelnikom warunki określone przez konwencję Narodów Zjednoczonych z 1980 r. o umowach międzynarodowej sprzedaży. Polska ratyfikowała tę konwencję w marcu 1995 r. a znajomość przyjętego reżimu prawnego jest niezbędna w praktyce kontraktowej.

Andrzej Szumański pisze o: „Wykonaniu obowiązku wniesienia do spółki kapitałowej rzeczy ruchomej tytułem aportu.” Aporty posiadają duże znaczenie w praktyce, ponieważ umożliwiają zgromadzenie odpowiedniego kapitału albo jego podwyższenie. Inwestorzy zagraniczni chętnie wnoszą aporty do spółek kapitałowych prawa polskiego, ponieważ wówczas przysługują im zwolnienia celne. Problemy prawne wynikają z: określenia momentu wniesienia aportu i określenia miejsca, w którym wspólnik winien wydać aport spółce.

„Obserwowane w praktyce dążenie do skracania firm spółek handlowych znajduje odbicie na wokandach sądowych. Spółki coraz częściej wnoszą o wpisanie do rejestru handlowego skróconej wersji firmy lub też, mimo braku stosownego wpisu, używają jej skrótu w obrocie. Zdarza się również, że już podstawowa wersja firmy jest utworzona przy użyciu skrótów wyrazów wchodzących w jej skład” – pisze Jerzy P. Naworski w tekście pod tytułem „Problematyka skracania firmy spółek kapitałowych”.

W przeglądzie orzecznictwa między innymi omówienie dotyczące czynności prawnej nieodpłatnej w rozumieniu art. 6 ustawy o księgach wieczystych i hipotecie regulującego rękojmię wiary publicznej ksiąg wieczystych w odniesieniu do przepisów dotyczących stosunków majątkowych między małżonkami.

Glosa nr 3, 1996 r.

Andrzej Gomułowicz pisze o wyjątkowym charakterze oszacowania wysokości przychodów podatnika. Wiąże się ono z tzw. uznaniem administracyjnym w stosowaniu prawa podatkowego. Autor zaznacza: „Z instytucji tej należy korzystać ze szczególną ostrożnością, zawsze bowiem istnieje zagrożenie, że swobodne uznanie może być rozumiane przez organy podatkowe jako dowolność w ustalaniu wysokości opodatkowania.

Tajemnica rachunku kredytowego to temat bardzo interesujących informacji zawartych w tekście autorstwa Bernarda Smykla. Tajemnica ta jest rodzajem tajemnicy zawodowej, jak lekarska czy adwokacka. Ale jej odmienność wynika z faktu, że będąc informacją o kliencie jest jednocześnie informacją o samym banku. Natomiast dane, którymi dysponują banki na temat swoich gospodarczych partnerów, są często niezbędne kontroli skarbowej, organom ścigania czy wymiaru sprawiedliwości.

Wśród orzeczeń i glos: sprzeczność przepisu wykonawczego z ustawą, konstytucyjność art. 52 i 53 Prawa bankowego, utrata zwolnienia podatkowego od przychodów z nowo uruchomionej działalności gospodarczej.

Monitor Prawniczy nr 1, 1996 r.

O świadku anonimowym piszą Ryszard Zakrzewski i Waldemar Jaroch. Za przyjęciem tej instytucji w Polsce – uzasadniają autorzy – przemawiały doświadczenia innych państw a także w związku z narastającą przestępczością zorganizowaną, konieczność zapewnienia bezpieczeństwa świadkom i ich rodzinom. Przyjęte w k.p.k. zmiany są zgodne z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w kwestii znaczenia dowodowego zeznań świadka anonimowego. Czy jednak te rozwiązania wystarczą do realizowania założonych celów?

„Reklama sprzeczna z dobrymi obyczajami lub uchybiająca godności człowieka” – tytuł budzi zainteresowanie nie tylko prawników w czasach, gdy reklama naciera na nas ze wszystkich stron. Ale pojęcie reklamy zakazanej nie jest jednoznaczne w relacji do gwarancji wolności słowa zawartej w Konstytucji RP, ani w stosunku do przepisów Prawa prasowego. Wątpliwości budzi także legitymacja czynna do występowania z roszczeniem o zaniechanie reklamy.

Zmiany w ustawie o Policji omawiają Ryszard Zakrzewski i Andrzej Woźniak, a nową ustawę ubezpieczeniową analizuje Beata Balas-Noszczyk.

W orzecznictwie wiele ciekawych interpretacji przepisów z zakresu prawa rzeczowego, prawa handlowego, finansowego i karnego.

Monitor Prawniczy nr 2, 1996 r.

„W ostatnim czasie ujawniono kilka bulwersujących środowiska akademickie przypadków plagiatu. Głośny stał się zwłaszcza casus Jacka I. obwinionego o niezgodne z prawem autorskim wykorzystanie zagranicznego artykułu naukowego w rozprawie doktorskiej” – pisze Andrzej Szewc w artykule pod tytułem „Plagiat”. Autor wskazuje na luki w ustawach regulujących tematykę plagiatu i braki w opracowaniach naukowych poruszających temat naruszenia dóbr osobistych w tym zakresie, a także skutków prawnych plagiatu.

O odpowiedzialności za wyłudzenie związane z ubezpieczeniem umowy leasingowej pisze Wiesław Nadrzejowski.

Nowelizację przepisów w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych omawia Robert Wagner.

„Polskie aspiracje do integracji ze strukturami gospodarczymi Europy Zachodniej wymuszają przede wszystkim poznanie reguł i zasad określających funkcjonowanie gospodarki w Unii Europejskiej”. Artykuł Dariusza Fuchsa przybliży holdingi w prawodawstwie Unii Europejskiej i Rzeczypospolitej Polskiej.

W orzecznictwie między innymi: hipoteka na własnościowym, spół-

dzielimy prawie do lokalu, bieg terminu przedawnienia roszczenia o zachowek, wykonanie orzeczenia nakazującego opróżnienie lokalu, prędkość administracyjnie dozwolona a prędkość bezpieczna, uchylenie się skazanego od dozoru.

Monitor Podatkowy nr 1, 1996 r.

Nowelizacja polskiego prawa dewizowego weszła w życie 10 grudnia 1995 r., liberalizując dotychczasowe przepisy. O podstawowych zmianach w tej dziedzinie pisze Wanda Wójtowicz omawiając rezygnację z nakazu odsprzedaży zagranicznych środków płatniczych przez podmioty gospodarujące i inne osoby krajowe oraz dopuszczenie swobodnego ustalania terminów płatności w obrotach zagranicznych dotyczących należności dla osób krajowych.

Uwagi do projektu ordynacji podatkowej omawia Jadwiga Iracka, a o najważniejszych instytucjach i zasadach Ustawy karnej skarbowej pisze Wiesław Nuszkievicz.

Szeroki przegląd orzecznictwa podatkowego i gospodarczego.

Monitor Podatkowy nr 2, 1996 r.

Zmiany VAT wprowadzone w 1996 r. omawia Juliusz Kamiński.

Marek Michalski i Robert Jurga piszą o rynku papierów wartościowych i Narodowych Funduszach Inwestycyjnych. W programie Powszechnej Prywatyzacji założono, że udział obywateli w przemianach strukturalnych gospodarki odbędzie się poprzez wykorzystanie rynku papierów wartościowych. Autorzy omawiają akcje spółek parterowych i akcje Narodowych Funduszy Inwestycyjnych.

Dalszy ciąg tekstu Wiesława Nuszkiewicza o Ustawie karnej skarbowej.

W przeglądzie orzecznictwa: odliczenie wydatków od dochodów małżonka, zwolnienie od podatku przez gminę, egzekucja należności celnych.

Prokuratura i Prawo nr 2–3, 1996 r.

Podstawy i przyczyny umorzenia postępowania przygotowawczego bardzo szczegółowo omawia Ryszard A. Stefański. W tekście bogato cytowane orzecznictwo i stanowisko doktryny.

Zbigniew Młynarczyk analizuje zagadnienie kontroli i utrwalania rozmów telefonicznych w procesie karnym. Ten ważny dowodowo temat łączy się ściśle z prawem jednostki do respektowania jej sfery życia prywatnego.

„Fałszowanie dokumentacji działalności gospodarczej” to tytuł artykułu Mirosława Michny. Art. 9 ustawy o ochronie obrotu gospodarczego z 12 listopada 1994 r. wprowadza odpowiedzialność karną osób, które nierzetelnie prowadzą lub wbrew obowiązkowi nie prowadzą dokumentacji działalności gospodarczej.

Stan nietrzeźwości uczestników wypadków komunikacyjnych w latach 1989–94 przedstawiają Jerzy Łabędź i Wojciech Gubała.

Glosy, recenzje, odpowiedzi na pytania prawne.

Rejent nr 1, 1996 r.

O sporach wokół pojmowania „nieruchomości gruntowej” pisze w kontekście znaczenia prawnego decyzji zatwierdzającej projekt jej podziału Edward Gniewek. Podział nieruchomości może nastąpić jeżeli jest zgodny z planem zagospodarowania przestrzennego w celu zniesienia współwłasności zabudowanej dwoma lub więcej domami jednorodzinnymi bądź innymi, wydzielenia gruntu do prawidłowego korzystania z domu lub budynku, wydzielenia gruntu w drodze zasiedzenia. W konkluzji autor stwierdza, że decyzja rejonowego organu rządowej administracji ogólnej stanowi podstawę podziału cywilnego, do którego dochodzi poprzez rozporządzenie wydzieloną fizycznie częścią określonej nieruchomości macierzystej.

„Prywatyzacja przedsiębiorstwa państwowego a użytkowanie wieczyste gruntu przysługującego temu przedsiębiorstwu” to tytuł artykułu Józefa Frąckowiaka.

Zmiany w instytucji prawa pierwokupu omawia Tadeusz Domińczyk wskazując przepisy ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości. Zasięg ustawy o prawie pierwokupu na rzecz Skarbu Państwa uległ obecnie ograniczeniu w porównaniu z okresem uprzywilejowania własności państwowej.

Interesujące odpowiedzi na pytania prawne z zakresu prawa rzeczowego i spadkowego.

Rejent nr 2, 1996 r.

„Czy do egzekucji z majątku wspólnego wystarczy tytuł wykonawczy przeciwko jednemu z małżonków?” – na to pytanie odpowiada Kazimierz Korzan w artykule pod takim tytułem.

Szereg konsekwencji prawnych związanych z najmem zawartym na czas oznaczony przedstawia Andrzej Śmieja. Tekst wciąż ważny i aktualny, bowiem najem, w szczególności nieruchomości jest powszechnie praktykowany, a często między najemcą a wynajmującym dochodzi do prawnych wątpliwości i konfliktów. Przepisy kodeksu cywilnego regulu-

ją właśnie najem zawarty na czas oznaczony – z granicznym terminem 10 lat w art. 661, a ustawa z 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych wprowadza jako generalną zasadę najem na czas nieoznaczony dopuszczając od niej nieliczne wyjątki.

Przegląd orzecznictwa i prawodawstwa.

Radca Prawny nr 1, 1996 r.

Małgorzata Mokrzyć omawia zmiany wprowadzone przez ustawę o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, która rozszerza zakres i skuteczność działania tego sądu. Strukturę organizacyjną NSA a także regulamin jego działania ustala obecnie prezydent. Zasadnicza zmiana dotyczy objęcia kontrolą NSA działania tych form organów administracji publicznej, które nie mają charakteru cywilnoprawnego i nie były dotąd objęte kontrolą sądową. Także rozszerzony został krąg podmiotów uprawnionych do wniesienia skargi. Ustawa dopuszcza możliwość uzyskania przez osobę, która poniosła szkodę na skutek niewykonania orzeczenia sądu, odszkodowania od organu, który był obowiązany je wykonać.

Wacław Zarzycki pisze o syndykach-doradcach prawnych i zastępcach sądowych w Polsce przedrozbiorowej.

Wśród polemik interesujące rozważania Piotra Żuka na temat tego, czy do ochrony dóbr osobistych pracownika należy stosować kodeks pracy, czy przepisy artykułów 23 i 24 kodeksu cywilnego.

Przegląd Podatkowy nr 1, 1996 r.

Na temat zwolnień od podatków z nowo uruchomionej działalności i błędnej praktyki podatkowej w tym zakresie wypowiada się Ryszard Mastalski.

O zasadach rządzących podatkiem dochodowym od osób prawnych pisze Adam Piotrowski. Także tego autora polemiczny artykuł pod tytułem „Spór o odliczanie darowizn”.

Ważny temat powództwa o unieważnienie uchwały wspólników porusza Andrzej Tomaszek.

Orzecznictwo Sądów Polskich zeszyt 3, 1996 r.

Uchwały Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, wyroki Sądów Apelacyjnych. Obszerne glosy i szeroki zakres tematyki orzecznictwa – między innymi dotyczące prawa budowlanego, samorządu terytorialnego, partii politycznych, zwalczania nieuczciwej konkurencji.

Opracowała: *Agnieszka Ostrowska-Metelska*